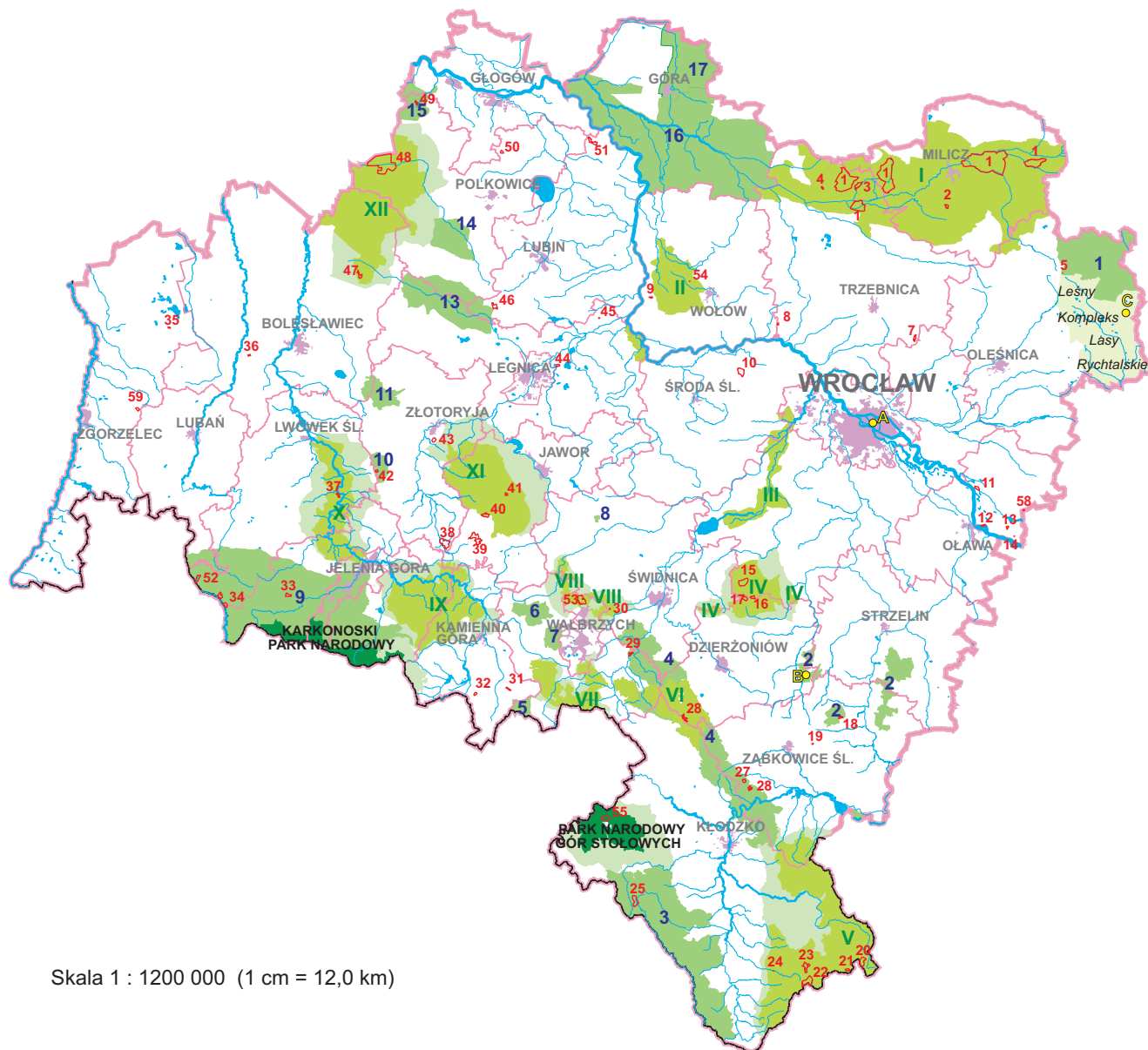

Rys. I.8.1. Formy ochrony przyrody na terenie województwa dolnośląskiego

LEGENDA:

	PARKI NARODOWE
	KARKONOSKI PARK NARODOWY
	PARK NARODOWY GÓR STOŁOWYCH
	PARKI KRAJOBRAZOWE
I	PK Dolina Baryczy
II	PK Dolina Jezierzycy
III	PK Dolina Bystrzycy
IV	Ślązański PK
V	Śnieżnicki PK
VI	PK Gór Sowich
VII	PK Sudetów Wałbrzyskich
VIII	Książański PK
IX	Rudawski PK
X	PK Doliny Bobru
XI	PK Chełmy
XII	Przemkowski PK
	Otulina
	OGRODY BOTANICZNE I DENDROLOGICZNE
A	Ogród Botaniczny we Wrocławiu
B	Arboretum w Wojstawicach
C	Arboretum Leśne im. Prof. S. Białoboka w Ślizowie
	OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
1	Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska
2	Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie
3	Góry Bystrzyckie i Orlickie
4	Góry Bardzkie i Sowie
5	Zawory
6	Masyw Trójgarbu
7	Chełmiec
8	Góra Krzyżowa
9	Karkonosze - Góry Izerskie
10	Ostrzyca Proboszczowicka
11	Grodziec
12	Dolina Odry
13	Dolina Czarnej Wody
15	Lasy Chocianowskie
15	Wzgórza Dalkowskie
16	Dolina Baryczy
17	Krzywińsko-Osiecki

 Leśny Kompleks Promocyjny
Lasy Rychtańskie

 REZERWATY PRZYRODY

- 1** Stawy Milickie
- 2** Wzgórze Joanny
- 3** Olszyny Niezgodzkie
- 4** Radziadz
- 5** Gola
- 6** Torfowisko koło Grabowna
- 7** Las Bukowy w Skarszynie
- 8** Jodłowice
- 9** Odrzyska
- 10** Zabór
- 11** Łacha Jelcz
- 12** Zwierzyniec
- 13** Kanigóra
- 14** Grodziska Raczynskie
- 15** Góra Sobótka-Ślęza
- 16** Łąka Sulistrowicka
- 17** Góra Radunia
- 18** Muszkowicki Las Budowy
- 19** Skałki Stoleckie
- 20** Puszcza Śnieżnej Białki
- 21** Nowa Morawa
- 22** Śnieżnik Kłodzki
- 23** Jaskinia Niedzwiedzia
- 24** Wodospad Wilczki
- 25** Torfowisko pod Zieleńcem
- 26** Cisy
- 27** Cisowa Góra
- 28** Bukowa Kalenica
- 29** Góra Choina
- 30** Jeziorko Daisy
- 31** Głazy Kransoludków
- 32** Kruczy Kamień
- 33** Krokusy w Górzyńcu
- 34** Torfowisko Izerskie
- 35** Torfowisko pod Węglińcem
- 36** Brzeźnik
- 37** Góra Zamkowa we Wleniu
- 38** Góra Miłek
- 39** Buki Sudeckie
- 40** Wąwóz Lipa
- 41** Wąwóz Myśluborski
- 42** Ostrzyca Proboszczowicka
- 43** Wilcza Góra
- 44** Torfowisko Kunickie

- 45** Brekinia
- 46** Zimna Woda
- 47** Torfowisko Borówki
- 48** Stawy Przemyskie
- 49** Dalkowskie Jary
- 50** Uroczysko Obiszów
- 51** Skarpa Storczyków
- 52** Torfowisko Doliny Izery
- 53** Przełomy pod Książem
- 54** Uroczysko Wrzosa
- 55** Szczeliniec

--- granica państwa
 — granica województwa
 — granica powiatu
 ■ siedziba Wojewody
 ■ siedziba Rady Powiatu, Miasta
 — rzeki i jeziora

8. PRZYRODA

Środowisko przyrodnicze w Polsce chronione jest ustawą z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114 poz. 492), w której w ostatnim czasie zaszły bardzo istotne zmiany. Część zmian została wprowadzona tzw. ustawą kompetencyjną (Dz. U. Nr 106 z 1998 r., poz. 668), natomiast daleko idącej nowelizacji dokonano ustawą z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 3 z 2001 r. poz. 21).

Potrzeba nowelizacji wynikała z konieczności uwzględnienia wymagań wynikających z postanowień Konstytucji z 1997 r. oraz dostosowania nowych przepisów do prawa obowiązującego w Unii Europejskiej. Wprowadzone zmiany dotyczą m. in.:

- doprecyzowania postanowień ustawy dotyczących celów i zasad ochrony przyrody wraz z wprowadzeniem tzw. słowniczka, definiującego podstawowe pojęcia używane w ustawie,
- określenia zakresu ograniczeń obowiązujących w związku z wprowadzeniem oznaczonych form ochrony przyrody (tzw. katalog zakazów) oraz zakresu prowadzonych działań ochronnych, czyli planu ochrony,
- wprowadzenia podstaw prawnych tworzenia sieci obszarów chronionych według systemu NATURA 2000,
- powoływania organów zarządzających i gremiów doradczych, ich uprawnień oraz zasad zarządzania obiektami chronionymi.

Zapisy tej ustawy przyznały wojewodzie, wykonującemu zadania organu administracji rządowej w zakresie ochrony przyrody, szersze niż dotychczas kompetencje.

Obszar województwa dolnośląskiego cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Wynikają one ze znacznego zróżnicowania fizjograficznego, urozmaiconej budowy geologicznej, warunków glebowych i klimatycznych. Teren ten charakteryzuje się obecnością rzek z rozległymi dolinami, licznych strumieni górskich, stawów, zwartych kompleksów leśnych, terenów podmokłych i wydmych.

Potwierdzeniem tych wysokich walorów jest fakt objęcia ochroną prawną wielu obszarów i obiektów o różnej randze, różnej wielkości powierzchni, obejmujących

różnorodne elementy przyrodnicze. Powierzchnia obszarów chronionych zajmuje około 21% powierzchni województwa. Ponadto na terenie województwa objęto ochroną ponad 2 500 obiektów w formie pomników przyrody.

Na terenie województwa funkcjonują również dwa arboreta – w Wojsławicach i Ślizowie, Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Rychtańskie” i Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego. Nie są to wprawdzie obiekty utworzone na mocy ustawy o ochronie przyrody, ale dla przyrody ważne.

Arboretum (od łacińskiego słowa arbor – drzewo) to kolekcja drzew i krzewów gromadzona i utrzymywana w celach naukowych i dydaktycznych, a także dla ochrony dzikich oraz uprawowych gatunków i odmian.

Arboretum w Wojsławicach (gm. Niemcza) powstało około 1825 r. na terenie istniejącego tam starego parku. Posiada ono interesującą kolekcję drzew, w tym wielu aklimatyzowanych. Słynie z unikalnej kolekcji rododendronów i azalii. Najstarsze krzewy liczą 60-90 lat i osiągają wysokość 5 m.

Arboretum leśne im. S. Białobłoka w Ślizowie (Nadleśnictwo Syców) założone zostało w 1995 r. Posiada kilka podstawowych działów, założono również alpinarium oraz kolekcję roślin wodnych na odtworzonych stawach.

Leśne Kompleksy Promocyjne to duże, możliwe zwarte obszary leśne utworzone dla promocji proekologicznej polityki leśnej państwa. Celem jest zachowanie biologicznej różnorodności lasów przy utrzymaniu produkcyjnej zasobności drzewostanów.

Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Rychtańskie” położony jest na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, w przeważającej części w Wielkopolsce, jednakże część położona w Nadleśnictwie Syców po reformie administracyjnej znalazła się w województwie dolnośląskim.

Ogród Botaniczny powstał w 1811 r. Składa się z kilku działów, m. in. systematyka roślin, arboretum, rośliny wodne i błotne, alpinarium. Ogród nieustannie rozwija się, wzbogacając swoją kolekcję, realizuje cele naukowe, dydaktyczne, umożliwia również poznanie botaniki amatorom.

Obszary chronione	Liczba	Powierzchnia [ha]
Rezerваты przyrody	54	9 473,9
Parki krajobrazowe	12	208 585,9 (pow. parku) 76 919,7 (pow. otuliny)
Parki narodowe	2	11 913,7 (pow. parku) 21 781,0 (pow. otuliny)
Obszary chronionego krajobrazu	17	177 908,3
Użytki ekologiczne	15	2 277,9
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	1	32,8

Tabela 1.8.1. Obszary chronione województwa dolnośląskiego

Tabela 1.8.2. Wykaz form ochrony przyrody na terenie województwa dolnośląskiego

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
Parki narodowe		
1.	Karkonoski Park Narodowy	stanowi najwyższej rangi obszar chroniony na terenie województwa. Podstawowy cel utworzenia i funkcjonowania parku to ochrona obszarów charakteryzujących się najcenniejszymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi w skali całego kraju. Park zajmuje powierzchnię 5 573,3 ha. Ochroną ściśle objęta jest powierzchnia 1 717,5 ha, ochroną częściową 3 794,4 ha, natomiast pozostała powierzchnia wynosząca 61,4 ha objęta jest tzw. ochroną krajobrazową. Powierzchnia otuliny wynosi 11 266 ha. O wartości przyrodniczej Parku decydują przede wszystkim obszary położone na wysokości powyżej 800 m n.p.m., tj. regiel górny, piętro alpejskie i subalpejskie, gdzie zdołała wykształcić się roślinność alpejska, wśród której nie brakuje gatunków reliktowych. Osobliwością jest istnienie licznych torfowisk, jak również grup skałek granitowych i kotłów polodowcowych.
2.	Park Narodowy Gór Stołowych	powierzchnia Parku wynosi 6 340,37 ha, otuliny 10 515 ha i rozpościera się na terenach gmin: Radków, Kudowa Zdrój, Lewin Kłodzki, Szczytna. Jego odrębność wynika zarówno z budowy geologicznej jak i niezwykle oryginalnego ukształtowania. Góry Stołowe są jedynymi w naszym kraju górami płytowymi. Osobliwością Gór Stołowych są oryginalne formy skalne o fantastycznych kształtach w postaci grzybów, wież, maczug, kolumn i skalnych labiryntów. Szata roślinna Gór Stołowych należy do piętra regła dolnego. Szata leśna Parku (93,42%) w przeważającej części jest sztucznego pochodzenia i odznacza się ubogim składem gatunkowym. Na terenie Parku i w jego najbliższym otoczeniu stwierdzono 44 chronione gatunki roślin naczyniowych, w tym 35 chronionych całkowicie i 9 objętych ochroną częściową. Poza tym rośnie tu obecnie 13 gatunków (w tym 5 prawnie chronionych i dwa zdziczałe z uprawy) ujętych w „Polskiej czerwonej księdze” gatunków zagrożonych wyginięciem. Ze względu na szczególne walory florystyczne i krajobrazowe utworzono dotychczas na terenie Parku trzy rezerваты przyrody: „Szczeliniec Wielki”, „Błędne Skały”, „Wielkie Torfowisko Batorowskie”.
Rezerваты przyrody		
1.	„Stawy Milickie”	rezerwat ornitologiczny na terenie gmin Milicz i Żmigród, unikatowy w skali kraju i Europy obszar wodno-błotny. Składa się z 5 kompleksów stawowych, lasów i innych gruntów o łącznej powierzchni 5 324 ha.
2.	„Wzgórze Joanny”	rezerwat krajobrazowy w gminie Milicz o powierzchni 24,23 ha obejmujący wzgórze porośnięte lasem mieszanym. Utworzony w celu ochrony wyspowego stanowiska buka na wschodniej granicy zasięgu oraz znalezisk prehistorycznych.
3.	„Olszyny Niezgodzkie”	rezerwat leśny o powierzchni 74,28 ha w gminie Żmigród, utworzony dla ochrony naturalnych lasów bagiennych w zasięgu rzeki Ługi.
4.	„Radziądz”	rezerwat leśny w gminie Żmigród o powierzchni 8,26 ha, obejmujący las liściasty o charakterze grądu europejskiego.
5.	„Gola”	rezerwat leśny w gminie Międzybórz, o powierzchni 11,7 ha, chroniony ze względu na naturalny bór mieszany z wyspowym stanowiskiem jodły na jej północno-zachodniej granicy naturalnego zasięgu.
6.	„Torfowisko koło Grabowna”	rezerwat torfowiskowy w gminie Twardogóra o powierzchni 4,22 ha, w skład którego wchodzi 3 małe torfowiska.
7.	„Las Bukowy w Skarszynie”	rezerwat leśny w gminie Trzebnica o powierzchni 23,7 ha, utworzony dla zachowania fragmentu naturalnego lasu bukowego.
8.	„Jodłowice”	rezerwat leśny położony na terenie gminy Brzeg Dolny i Oborniki Śląskie o powierzchni 9,36 ha, utworzony w celu zachowania fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły występującej na granicy północnej swego zasięgu.
9.	„Odrzyska”	rezerwat florystyczny o powierzchni 5,15 ha w gminie Wołów, obejmujący fragment starorzecza Odry, utworzony dla odnowy i zachowania stanowiska kotewki orzecha wodnego i paproci salwinii pływającej.
10.	„Zabór”	ściśle rezerwat leśny w gminie Miękinia o powierzchni 33,9 ha, chroniący las łęgowy o bogatym składzie gatunkowym.

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
11.	„Łacha Jelcz”	ścisły rezerwat florystyczny w gminie Jelcz-Laskowice o powierzchni 6,9 ha, na zalewisku w starym korycie Odry, z naturalnym stanowiskiem chronionego gatunku rośliny wodnej, kotewki orzecha wodnego.
12.	„Zwierzyniec”	rezerwat leśny w gminie Oława o powierzchni 8,6 ha, obejmujący fragment lasu o charakterze naturalnym z udziałem dębu oraz domieszką innych gatunków liściastych.
13.	„Kanigóra”	rezerwat leśny o powierzchni 4,36 ha w gminie Oława, z fragmentem dobrze zachowanego wielogatunkowego lasu łęgowego o cechach zespołu naturalnego, charakterystycznego dla doliny Odry.
14.	„Grodziska Ryczyńskie”	archeologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej w gminie Oława o powierzchni 1,75 ha, obejmuje grądy słowiańskie, przykład wczesnohistorycznego osadnictwa w pobliżu szlaków wodnych.
15.	„Góra Sobótka-Ślęża”	rezerwat krajobrazowy o powierzchni 142,7 ha w gminie Sobótka, utworzony dla ochrony zabytków kulturowych i walorów krajobrazowych. Obejmuje szczyt góry wraz z przyległymi zboczami, z gołoborzem gabrowym (skałą pochodzenia magmowego), porośnięty lasem mieszanym ze stanowiskami roślinności reliktovej.
16.	„Łąka Sulistrowicka”	ścisły rezerwat florystyczny o powierzchni 26,2 ha, położony w masywie Ślęzy, gmina Sobótka. Jeden z najcenniejszych rezerwatów na Dolnym Śląsku, chroni śródleśną łąkę z bogactwem gatunków.
17.	„Góra Radunia”	rezerwat florystyczny o powierzchni 42,32 ha w gminie Łagiewniki, obejmujący obszar lasu na wzgórzu zbudowanym ze skał wulkanicznych, ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin i interesującymi zbiorowiskami kserotermicznymi.
18.	„Muskowicki Las Bukowy”	rezerwat florystyczno-leśny w gminie Ciepłowody (dawniej zwany „Bugaj”), o powierzchni 16,4 ha, częściowy, utworzony w celu zachowania fragmentu lasu bukowego o cechach zespołu naturalnego i grądu dębowo-grabowego oraz bogatej flory runa leśnego.
19.	„Skałki Stoleckie”	częściowy rezerwat faunistyczny w gminie Ząbkowice Śląskie, o powierzchni 2,03 ha, utworzony w celu zachowania najbardziej na północ wysuniętego stanowiska kserotermicznych gatunków owadów, charakterystycznych dla krajów śródziemnomorskich.
20.	„Puszcza Śnieżnej Białki”	częściowy rezerwat leśny w gminie Stronie Śląskie, o powierzchni 124,7 ha, utworzony w celu zachowania fragmentu pierwotnego lasu naturalnego o charakterze puszczańskim w piętrze reglowym.
21.	„Nowa Morawa”	częściowy rezerwat leśny w gminie Stronie Śląskie, o powierzchni 22,2 ha, ma na celu zachowanie stanowiska cennej odmiany świerka.
22.	„Śnieżnik Kłodzki”	rezerwat krajobrazowo-florystyczny na terenie gmin Stronie Śląskie i Międzyzlesie, o powierzchni 192,9 ha, utworzony w celu zachowania najwyższego wzniesienia w Sudetach Wschodnich z roślinnością zielną, reprezentującą resztki elementu karpackiego w Sudetach.
23.	„Jaskinia Niedźwiedzia”	częściowy geologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej w gminie Stronie Śląskie, o powierzchni 88,7 ha, utworzony w celu zachowania unikalnej jaskini z bogatą szatą naciekową i znaleziskami kostnymi zwierząt plejstocenijskich oraz drzewostanów z rzadkimi gatunkami runa.
24.	„Wodospad Wilczki”	rezerwat krajobrazowy w gminie Bystrzyca Kłodzka o powierzchni 2,9 ha, częściowy, utworzony w celu zachowania ze względów krajobrazowych jednego z najwyższych wodospadów w Sudetach.
25.	„Torfowisko pod Zieleńcem”	ścisły rezerwat florystyczny (torfowiskowy) w gminie Szczytna, o powierzchni 156,8 ha, utworzony w celu zachowania torfowiska wysokiego z charakterystyczną dla tego rodzaju zespołu roślinnością oraz stanowiskiem reliktowym brzozy niskiej.
26.	„Cisy”	częściowy rezerwat leśny w gminie Bardo Śląskie, o powierzchni 19,6 ha, utworzony dla ochrony naturalnego stanowiska cisa w środkowowschodniej granicy jego zasięgu w Polsce.
27.	„Cisowa Góra”	częściowy rezerwat leśny w gminie Bardo Śląskie, o powierzchni 18,9 ha, utworzony w celu ochrony liczego zgrupowania cisów na północnym stoku Góry Buczek.
28.	„Bukowa Kalenica”	rezerwat leśno-florystyczny w gminie Bielawa, o powierzchni 28,8 ha, utworzony w celu zachowania fragmentu pierwotnego lasu bukowego typu „kwaśnej” buczyny sudeckiej z licznymi gatunkami prawnie chronionymi.
29.	„Góra Choina”	częściowy rezerwat leśno-krajobrazowy w gminie Walim, o powierzchni 19,1 ha, powstał w celu zachowania lasu bukowo-dębowego porastającego wzgórze z ruinami piastowskiego zamku Grodno w Zagórzu Śląskim.
30.	„Jezioro Daisy”	częściowy geologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej w gminie Świdnica, o powierzchni 7,11 ha, utworzony w celu zachowania kopalnej fauny górnego dewonu odsłoniętej w nieczynnym kamieniołomie wapienia wraz z otaczającym go drzewostanem tworzącym zespół żyznej buczyny sudeckiej.

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
31.	„Głazy Krasnoludków”	rezerwat o powierzchni 9,04 ha, położony w zachodnim krańcu Gór Stołowych, na terenie gminy Lubawka. Ochronie poddano tu cenne i interesujące formy wietrzenia piaskowca ciosowego.
32.	„Kruczy Kamień”	rezerwat o ogólnej powierzchni 12,6 ha w gminie Kamienna Góra. Utworzony został w celu zachowania w stanie niezmienionym wzniesienia skalnego przedstawiającego ciekawą formę intruzji porfiru w skały osadowe.
33.	„Krokusy w Górzycu”	rezerwat o powierzchni 3,9 ha, wchodzi w skład lasów Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Utworzony został w celu zachowania naturalnego stanowiska szafranu w rejonie Karkonoszy.
34.	„Torfowisko Izerskie”	rezerwat o powierzchni 44,7 ha, położony w gminie Mirsk, Nadleśnictwo Szklarska Poręba. Ochronie podlega torfowisko przejściowe porośnięte kosodrzewiną z reliktowym stanowiskiem brzozy karłowatej.
35.	„Torfowisko pod Węglińcem”	rezerwat o powierzchni 1,35 ha, wchodzi w skład lasów Nadleśnictwa Węglińiec. Ochronie podlega torfowisko przejściowe z pierwotną roślinnością oraz reliktowym stanowiskiem sosny błotnej.
36.	„Brzeźnik”	rezerwat o powierzchni 3,24 ha, wchodzi w skład lasów Nadleśnictwa Bolesławiec. Został utworzony w celu zachowania stanowiska wrzośca bagiennego charakterystycznego dla Borów Dolnośląskich.
37.	„Góra Zamkowa nad Wleniem”	rezerwat o powierzchni 21 ha, obejmuje wzgórze położone na południowy zachód od Wlenia, którego szczytową partię zajmują ruiny średniowiecznego zamku. Celem ochrony jest tutaj zachowanie zespołu grądów z szeregiem cennych gatunków roślin oraz zabytków kultury materialnej.
38.	„Góra Milek”	rezerwat o powierzchni 141,39 ha, położony w granicach administracyjnych miasta Wojcieszów. Celem ochrony jest zachowanie charakterystycznego dla Sudetów fragmentu regla dolnego na podłożu wapiennym wraz z występującymi tu naturalnymi zespołami roślinnymi i bogatą fauną bezkręgowców.
39.	„Buki Sudeckie”	rezerwat o powierzchni 174,42 ha, położony w gminie Bolków. Celem ochrony jest zachowanie zbiorowiska leśnego reprezentującego bogaty florystycznie las bukowy.
40.	„Wąwóz Lipa”	rezerwat leśny o powierzchni 54,70 ha, położony w gminie Paszowice. Celem ochrony są zróżnicowane fitocenozy leśne z licznymi gatunkami chronionymi, wychodnie skalne, liczna populacja salamandry plamistej.
41.	„Wąwóz Myśliborski”	rezerwat florystyczny o powierzchni 9,60 ha, położony w gminie Paszowice. Celem ochrony jest zachowanie jedyne na Dolnym Śląsku stanowiska paproci jęczynnika zwyczajnego oraz mieszanego lasu wyżowego.
42.	„Ostrzyca Proboszczowicka”	rezerwat florystyczny o powierzchni 3,81 ha, położony w gminie Pielgrzymka. Ochroną objęty jest fragment stożka wulkanicznego stanowiącego najwyższe wzniesienie regionu legnickiego (501 m. n.p.m.). Celem ochrony jest zachowanie specyficznej roślinności naskalnej oraz najpiękniejszych w kraju gołoborzy bazaltowych.
43.	„Wilcza Góra”	rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 1,69 ha, leżący w gminie Złotoryja. Ochroną objęto odsłonięcie złóż bazaltowych ze specyficznymi formami w postaci tzw. „róży bazaltowej”.
44.	„Torfowisko Kunickie”	rezerwat torfowiskowy o powierzchni 11,83 ha, położony w gminie Kunice. Ochroną objęto fitocenozy bagienne, złoża torfu i osady jeziorne stanowiące cenne archiwum zmian zachodzących w przyrodzie.
45.	„Brekinia”	rezerwat leśny o powierzchni 2,28 ha, położony w gminie Prochowice. Celem ochrony jest zachowanie jedyne poza terenami góorskimi stanowiska jarzębu brekini.
46.	„Zimna Woda”	rezerwat leśny w gminie Lubin, o powierzchni 59,82 ha. Ochroną objęte są zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi i stanowiskami wielu gatunków roślin chronionych oraz gatunków górskich na stanowiskach niżowych.
47.	„Torfowisko Borówki”	rezerwat leśny o powierzchni 37,42 ha, utworzony w 1994 r., położony w gminie Gromadka. Obszar objęty ochroną ze względu na zachowanie rzadkiego torfowiska przejściowego i boru bagiennego z chronionymi gatunkami.
48.	„Stawy Przemkowskie”	rezerwat ornitologiczny o powierzchni 1046,25 ha, położony w granicach administracyjnych miasta i gminy Przemków. Rezerwat ten jest wpisany na europejską listę ostoi ptactwa.
49.	„Dalkowskie Jary”	rezerwat leśny o powierzchni 17,17 ha, położony w gminie Gaworzyce. Celem ochrony jest zachowanie fragmentów lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego.

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
50.	„Uroczysko Obiszów”	rezerwat leśny o powierzchni 6,28 ha, położony w gminie Grębocice. Ochronie podlegają fragmenty lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego.
51.	„Skała Storczyków”	rezerwat leśny o powierzchni 65,17 ha, w gminie Rudna. Celem ochrony jest zachowanie fragmentów lasów liściastych ze stanowiskami chronionych i rzadkich gatunków roślin.
52.	„Torfowiska Doliny Izery”	rezerwat torfowiskowy o powierzchni 484,73 ha, położony w gminach Mirsk i Szklarska Poręba. Ochroną objęte są kompleksy torfowisk typu wysokiego i przejściowego wraz z całą różnorodnością flory i fauny występującej na tym obszarze.
53.	„Przełomy pod Książem koło Wałbrzycha”	rezerwat leśny o powierzchni 231,41 ha, na terenie miast Wałbrzych i Świebodzice. Przedmiotem ochrony są walory krajobrazowe (przełomowe odcinki rzeki Pęcznicy i strumyka Szczawnik) wraz z całą różnorodnością flory i fauny.
54.	„Uroczysko Wrzosek”	rezerwat leśno-faunistyczny o powierzchni 576,03 ha, położony w gminie Wołów. Celem ochrony jest zachowanie naturalnego olesu porzeczkowego i łągu olszowo-jesionowego z chronionymi i rzadkimi gatunkami roślin, drzewami pomnikowymi, a także zachowanie łągowisk bogatej ornitofauny leśnej i wodno-błotnej.
Parki krajobrazowe		
1.	Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”	ponadregionalny park (wspólny z byłym województwem kaliskim), którego powierzchnia łączna wynosi 87 040 ha, z czego na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 70 040 ha. Zróżnicowana konfiguracja terenu i duża zmienność siedliskowa (wielohektarowe stawy założone jeszcze w średniowieczu, kompleksy lasów, łąki o różnym stopniu wilgotności oraz tereny bagienne) znajduje odzwierciedlenie w bogactwie flory, fauny i różnorodności zbiorowisk roślinnych. W obrębie parku znajdują się cztery rezerwaty, w tym najcenniejszy rezerwat ornitologiczny „Stawy Milickie”. Oprócz wysokiej bioróżnorodności tereny parku prezentują walory historyczno-kulturowe: liczne parki podworskie, zabytkowe układy urbanistyczne, obiekty sakralne oraz skupienia zieleni wysokiej.
2.	Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”	ogólna powierzchnia wynosi 7 953 ha. Pod ochroną znalazły się duże kompleksy lasów łągowo-olszowych o charakterze zbliżonym do naturalnych, bogate gatunkowo wilgotne łąki i środowiska wodne. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin oraz zwierząt, w tym liczne chronione i rzadkie. Szczególnie bogata jest ornitofauna.
3.	Park Krajobrazowy „Dolina Bystrzycy”	park obejmuje obszar o powierzchni 8 570 ha, położony jest na terenie gmin: Kąty Wrocławskie, Mietków, Miękinia, Sobótka i Wrocław. Osią parku jest rzeka Bystrzyca i zbiornik Mietków. Obszary te odznaczają bardzo wysokim wskaźnikiem różnorodności gatunkowej i liczebności organizmów żywych. Najcenniejszymi elementami parku są biocenozy leśne, mimo że zajmują one niewiele ponad 40% ogólnej powierzchni. Do cennych przyrodniczo należą też fragmenty wilgotnych łąk w pobliżu Skałki, Okólic i Maniowa Wielkiego. Z obszarami tymi związane są gatunki chronione oraz rośliny rzadkie.
4.	Ślązański Park Krajobrazowy	ogólna powierzchnia parku wraz z otuliną wynosi 15 640 ha. Park utworzony został w celu ochrony i zachowania środowiska przyrodniczo-krajobrazowego masywu Śląży, jego wartości kulturowych i historycznych. Na terenie parku istnieją 3 rezerwaty przyrody. Licznie reprezentowane są zabytki kultury materialnej (stanowiska archeologiczne, rzeźby kultowe, kamienne kręgi, z młodszych obiektów – budowle sakralne i zabytkowe budownictwo wiejskie).
5.	Śnieżnicki Park Krajobrazowy	o powierzchni 28 800 ha i powierzchni otuliny 14 900 ha, położony w Sudetach Wschodnich, obejmuje grupę Śnieżnika oraz Góry Bialskie i Złote. Występuje tu duża różnorodność typów krajobrazu, poczynając od dolin i kotlin śródgórskich po subalpejski krajobraz szczytowych partii Śnieżnika. Atrakcyjność krajobrazu Parku zwiększają pojedyncze skałki i ich zgrupowania o fantazyjnych kształtach oraz rumowiska skalne, wychodnie wapieni krystalicznych, formy krasowe, głębokie doliny erozyjne oraz jaskinie. Do najcenniejszych przyrodniczo należy Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie, objęta ochroną rezerwatową i zagospodarowana turystycznie. Drugim obiektem jaskiniowym jest Jaskinia Radochowska (pomnik przyrody), leżąca u podnóża Bzowca w Górach Złotych, którą także projektuje się uznać za rezerwat przyrody nieożywionej. W Śnieżnickim Parku lasy zajmują 74% powierzchni. Są to głównie lasy świerkowe allochtoniczne, mało odporne na warunki atmosferyczne oraz szkodniki. Na obszarze parku zaobserwować można klasyczny piętrowy układ roślinności. Do najcenniejszych pod względem przyrodniczym części parku należy niewątpliwie Puszcza Jaworowa w Górach Bialskich, gdzie zachował się naturalny las bukowy zaliczany do zespołu kwaśnej buczyny oraz górnoregłowy las świerkowy o nazwie „Puszcza Śnieżnej Białki”.

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
6.	Park Krajobrazowy Gór Sowich	o powierzchni 8 140,7 ha, obejmujący swoimi granicami najwyższą część Sudetów Środkowych, z główną kulminacją Wielką Sową. Park leży głównie w zasięgu regła dolnego. W krajobrazie dominują lasy (94,2% powierzchni parku), wśród których zdecydowanie przeważają monokultury świerkowe. Zachowały się jednak fitocenozy leśne o charakterze zbliżonym do naturalnego. Najlepiej zachowane drzewostany zostały objęte ochroną częściową w rezerwacie „Bukowa Kalenica”. W 1996 r. włączono w granice Parku kompleks leśny w gminie Głuszyca, o powierzchni 1 243,67 ha z drzewostanami nasiennymi i licznymi ostojami zwierzyny.
7.	Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich	o powierzchni 6 493 ha, otuliny 2 849,6 ha, obejmuje swoim zasięgiem dotychczasowy Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Kamiennych. Występują tu fragmenty kopuły i kominów wulkanicznych, pozostałości pokryw lawowych i tufowych oraz różne efekty procesów denudacji. Ponad 88% powierzchni parku krajobrazowego pokrywają lasy będące w większości monokulturami. W zespołach leśnych 87% stanowią lasy świerkowe, 8% - bukowe, a tylko 5% przypada na drzewostan mieszany. Fauna obszaru nie różni się w sposób szczególny od występującej w innych częściach Sudetów Środkowych. Bogata ilościowo jest ornitofauna.
8.	Książański Park Krajobrazowy	o powierzchni 3 155,4 ha i powierzchni otuliny 6 490 ha. Leży na pograniczu dwóch odmiennych makroregionów: Przedgórze Sudeckiego i Sudetów Środkowych. Szczególną atrakcją jest Jeziorko Zielone, zalany i nieczynny od ponad 100 lat kamieniołom wapienia z liczną kopalną fauną górnego dewonu. Teren ten wraz z otaczającym starodrzewiem koło Mokrzeszowa Górnego objęto ochroną prawną w formie rezerwatu przyrody nieożywionej pod nazwą „Jeziorko Daisy”. Park obejmuje głównie lasy (82,4% powierzchni). Są one silnie zdegradowane, lecz zachowały się jeszcze niewielkie płyty o charakterze zbliżonym do naturalnego.
9.	Rudawski Park Krajobrazowy	tereny Parku, którego powierzchnia wynosi obecnie 15 705 ha (uprzednio 8 814 ha) wraz z jego bezpośrednią strefą ochronną (6 600 ha) leżą w Sudetach Zachodnich. Główne walory tego obszaru to przede wszystkim różnorodność budowy geologicznej, bogactwo form powierzchni terenu, pozostałości dawnego górnictwa, cenne twory naturalne, takie jak: profile i odsłonięcia geologiczne, groty, skałki, naturalne zbiorniki wody. Z uwagi na urozmaicony charakter rzeźby terenu widoczne jest znaczne bogactwo szaty roślinnej, jej zróżnicowanie pionowe oraz siedliskowe.
10.	Park Krajobrazowy „Dolina Bobru”	obejmuje tereny położone na obszarze 13 270 ha (wraz z otuliną 23 760 ha) pomiędzy Jelenią Górą, a Lwówkiem Śląskim. Główne walory tego obszaru to urozmaicony przebieg doliny Bobru ze zbiornikiem Pilchowskim. Dużą wartość stanowią ekosystemy leśne, charakteryzujące się występowaniem silnie zróżnicowanych i wzajemnie przenikających się siedlisk leśnych nizinnych, wyżynnych i górskich, z dobrze zachowanymi drzewostanami, często posiadającymi naturalny charakter. Obserwuje się znaczne nagromadzenie na tym obszarze zabytków kultury materialnej o wysokiej klasie.
11.	Park Krajobrazowy „Chelmy”	powierzchnia 14 880 ha, w tym lasy i grunty zalesione 7 490 ha, tereny rolnicze 6 630 ha. Powierzchnia otuliny wynosi 13 570 ha. Teren położony jest w granicach gmin: Męcinka, Paszowice i Złotoryja. Główne walory turystyczne parku to piękny krajobraz, unikalne wartości przyrodnicze, interesujące zabytki i obiekty kultury materialnej, punkty i drogi widokowe, pomniki i rezerваты przyrody oraz zespoły krajobrazowo-przyrodnicze.
12.	Przemkowski Park Krajobrazowy	powierzchnia parku wynosi 22 338 ha, powierzchnia otuliny 15 466 ha. Park swoim zasięgiem objął użytek ekologiczny „Bagna Przemkowskie”, rezerwat przyrody „Stawy Przemkowskie” oraz część Obszaru Krajobrazu Chronionego „Lasy Chocianowskie”. Park odznacza się występowaniem różnorodnych walorów przyrodniczych i kulturowych. System rzeczny stanowią zlewnia rzeki Szprotawy z jej licznymi dopływami i całym systemem rowów melioracyjnych. Na terenie Parku występują stawy hodowlane oraz zbiorniki wodne w wyrobiskach. Obejmuje on obszary podmokłe, bagienne, torfowiskowe oraz fragment Borów Dolnośląskich z unikatowymi w skali europejskiej wrzosowiskami, licznymi wydłami śródładowymi, a także stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków ptaków.
Obszary chronionego krajobrazu		
1.	Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska	powierzchnia całego obszaru wynosi 70 000 ha, w tym na terenie woj. dolnośląskiego znajduje się 9 400 ha., a na terenie woj. wielkopolskiego 60 600 ha. Jest to cenny obszar przyrodniczo-krajobrazowy, stanowiący element większego regionalnego układu. Zanotowano tu blisko 280 podstawowych typów zbiorowisk roślinnych. Świerk, jodła i buk występują przy północnej granicy zasięgów tych drzew. Wśród zespołów leśnych wyróżnić można: wyżynne bory mieszane jodłowe i sosnowe oraz lasy z udziałem buka.
2.	Wzgórze Niemczańsko-Strzeleńskie	położony na Pogórzu Sudeckim, obejmuje zespół krystalicznych wyniesień, prawie w całości zalesionych. Obszar ten charakteryzuje różnorodność szaty roślinnej, na co składa się wiele czynników, jak: podłoże geologiczne, rzeźba terenu, położenie n.p.m., a przede wszystkim stosunki wodne. Dominującym typem roślinności są lasy.
3.	Góry Bystrzyckie i Orlickie	o powierzchni 22 500 ha, obejmuje dwa pasma górskie Sudetów Środkowych, rozdzielone dolinami rzek Orlicy i Bystrzycy Dusznickiej. Znajduje się tutaj florystyczny rezerwat „Torfowisko pod Zielemcem, kilka skupisk jodły i pojedyncze limby oraz kilka obiektów przyrody nieożywionej, w tym jaskinie: „Solna Jama” i „Złota Sztolnia” u podnóża Orlicy.

L.p.	Nazwa	Charakterystyka
4.	Góry Bardzkie i Sowie	o powierzchni 17 336 ha, obejmuje dwa pasma górskie Sudetów Środkowych: Góry Bardzkie w całości, północną i południową część Gór Sowich. W obrębie pasma Gór Bardzkich występują dwa rezerваты leśne: „Cisy” i „Cisowa Góra”, w obrębie Gór Sowich znajduje się rezerwat krajobrazowo-leśny „Góra Choina”.
5.	Zawory	obejmuje wyizolowane północno-zachodnie pasmo Gór Stołowych o powierzchni 690 ha, położone wzdłuż granicy państwa, oddzielone od pozostałej polskiej części Gór Stołowych terytorium czeskim. Zbudowane jest z piaskowców, z charakterystycznymi formami skalnymi w obrębie wierzchołki szczytowej. Porośnięte drzewostanami iglastymi z domieszką modrzewia i jawora.
6.	Masyw Trójarbu	o powierzchni 2 420 ha, stanowi północno - zachodni człon Gór Wałbrzyskich, prawie w całości zalesiony z kulminacjami Trójarbu i Gawrona.
7.	Kopuła Chelmcza	o powierzchni 1 200 ha, najwyższa kulminacja Gór Wałbrzyskich, tworząca zalesiony, odosobniony masyw porfirowy.
8.	Góra Krzyżowa	o powierzchni 150 ha, stanowi jedno ze wzniesień Wzgórz Strzegomskich, zbudowanych z granitu, poprzębianego wulkanicznymi kominami bazaltu. Obszar ten jest zalesiony, o bogatym gatunkowo runie, z licznymi roślinami chronionymi.
9.	Karkonosze—Góry Izerskie	zajmuje powierzchnię 43 450 ha. Obejmuje on tereny miast: Świeradów Zdrój, Szklarska Poręba, Piechowice, Karpacz, Kowary, Jelenia Góra (w części) oraz w części tereny gmin: Leśna, Mirsk, Stara Kamienica, Podgórzyn, Mysłakowice, Kamienna Góra i Lubawka. Duża część obszaru charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji środowiska. Istnieje konieczność zastosowania wyjątkowych działań zmierzających do zahamowania dalszej degradacji środowiska, jak również działań na rzecz rekultywacji terenów zniszczonych.
10.	Ostrzyca Proboszczowicka	o powierzchni 1 190 ha, usytuowany w pobliżu miejscowości Proboszczów i Twardocice. Głównym elementem jest bazaltowe wzniesienie Ostrzyca w kształcie stożka wulkanicznego, całe wzniesienie jest zalesione z wyjątkiem partii szczytowej, gdzie występują gołoborza bazaltowe. Gołoborza południowego stoku są rezerwatem przyrodniczym o powierzchni 2,49 ha, noszącym nazwę Ostrzyca Proboszczowicka.
11.	Grodziec	o powierzchni 2 180 ha, z czego 960 ha stanowią lasy. Dominującym elementem jest położone w centrum obszaru Wzgórze Grodziec, które stanowi reliktołą formę wulkaniczną i posiada dużą wartość naukową.
12.	Dolina Odry	o powierzchni 1 270 ha, w tym 1 040 ha stanowią lasy, położony jest między Odrą a wsiami: Malczyce, Kawice, Ciecioriki, Rogów Legnicki, Nowiny, Kawiakowice i wzdłuż Kaczawy do Odry. Oprócz funkcji wodochronnej lasy spełniają jeszcze rolę pasa zieleni przechwytyjącego zanieczyszczenia przenoszone wiatrami zachodnimi z LGOM.
13.	Dolina Czarnej Wody	o powierzchni 10 330 ha, zajmuje środkową część zlewni Czarnej Wody. Obszar ten jest w dużej mierze pokryty kompleksami leśnymi lasu mieszanego. Dominują płaskie, rozległe dna licznych dolin, w których rozwinął się skomplikowany system hydrograficzny wód powierzchniowych.
14.	Lasy Chocianowskie	o powierzchni 5 132 ha, w tym 4 233 ha to lasy, położone są w obniżeniu doliny rzeki Szprotawy, obejmuje zwarte powierzchnie leśne, rozległe obszary łąk w dolinach rzek oraz północną część miasta z ciekawym florystycznie parkiem podworskim. Zbiorowiska leśne prezentowane są przez lasy mieszane, fragmenty lasów dębowych oraz lasy łęgowe.
15.	Wzgórza Dalkowskie	o powierzchni 2 360 ha, obszar ten charakteryzuje intensywne ukształtowanie terenu i porastające go lasy sosnowe z domieszkami drzew liściastych. Wyróżniającym elementem są liczne pagórki i grzbiety pooddzielane od siebie gęstą siecią dolinek.
16.	Dolina Baryczy	o powierzchni 44 125 ha, na terenie gmin: Niechlów, Jemielno, Wąsosz, Góra. Ochroną objęty został 36 km odcinek Odry wraz z dopływającą Baryczą, płynący w szerokiej Pradolinie Głogowskiej. Odra posiada tu zachowane starorzecza z występującymi cennymi o i chronionymi roślinami wodnymi. Są to cenne przyrodniczo i dobrze zachowane lasy łęgowe. Jest to ponadto siedlisko wielu ptaków wodno - błotnych.
17.	Krzywińsko-Osiecki	powierzchnia całkowita wynosi 59 565 ha, w tym na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 8 500 ha. Obszar ten został powołany w celu zachowania i ochrony terenów o cechach środowiska zbliżonych do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu niezbędnych warunków do wypoczynku i korzystania z walorów krajobrazowych.
Indywidualne formy ochrony przyrody		
1.	użytki ekologiczne	wyróżniono 15 użytków ekologicznych.
2.	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	istnieje tylko jeden zespół — „Skalna” o powierzchni 32,87 ha, położony jest na zboczu góry Ślęży, chroni on ciąg wyjątkowo malowniczych gabrowych skał w lesie bukowym, ze stanowiskami naskalnych mchów i porostów.